

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ Του οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2008: ΤΑ ΟΠΙΟΕΙΔΗ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΝΑ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Προειδοποιητικές ενδείξεις για το σημαντικότερο πρόβλημα των ναρκωτικών στην Ευρώπη, δηλώνει ο Οργανισμός της ΕΕ για τα ναρκωτικά

(6.11.2008, ΛΙΣΑΒΟΝΑ **ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΕΩΣ ΤΙΣ 10 π.μ. ΩΡΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**)
Τα σημάδια αλλαγής που παρατηρούνται στην Ευρώπη σχετικά με το πρόβλημα της ηρωίνης δείχνουν ότι οι χώρες πρέπει να επαγρυπνούν και να είναι έτοιμες να αντιδράσουν. Σε αυτή τη δήλωση προέβη σήμερα ο **Οργανισμός της ΕΕ για τα ναρκωτικά (ΕΚΠΝΤ)**, κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, της **Ετήσιας έκθεσης 2008: η κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη**, στις Βρυξέλλες.

Το **ΕΚΠΝΤ** εκτιμά ότι οι προβληματικοί χρήστες οπιοειδών στην **ΕΕ** και τη **Νορβηγία** ανέρχονται σε 1,3 – 1,7 εκατομμύρια, ενώ η ηρωίνη ευθύνεται για το μεγαλύτερο μέρος των κοινωνικών δαπανών και δαπανών υγείας που συνδέονται με τα ναρκωτικά στην Ευρώπη. Τα στοιχεία που δημοσιεύονται σήμερα θέτουν υπό αμφισβήτηση προηγούμενες εκτιμήσεις του **ΕΚΠΝΤ** που έκαναν λόγο για «βελτίωση με αργούς ρυθμούς της κατάστασης σε ό,τι αφορά τη χρήση ηρωίνης», συμπαιρνοντας την ύπαρξη ενός πλέον σταθερού αλλά καθ'όλα μειωμένου προβλήματος. Το ρεκόρ παραγωγής οπιοειδών στο **Αφγανιστάν** το 2007 ενίσχυσε και αυτό τις ανησυχίες του Οργανισμού σχετικά με πιθανό αντίκτυπο στο πρόβλημα της ηρωίνης στην Ευρώπη ⁽¹⁾.

«Οι τρέχουσες ενδείξεις δεν παραπέμπουν σε επιδημική αύξηση του προβλήματος της χρήσης ηρωίνης, όπως τη βίωσε το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης τη δεκαετία του 1990», αναφέρει ο **διευθυντής του ΕΚΠΝΤ Wolfgang Götz**. «Ωστόσο, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την απειλή από την υπεραφθονία ηρωίνης που υπάρχει σήμερα στην παγκόσμια αγορά, τις ανησυχίες που εγείρονται μέσα από τους δείκτες σχετικά με τη χρήση ηρωίνης ή τις ενδείξεις για πιθανή διόγκωση του προβλήματος των συνθετικών οπιοειδών. Απαιτείται σαφώς επαγρύπνηση. Όμως, προκειμένου να διασφαλιστεί η ταχεία αντίδραση της Ευρώπης, υπάρχει απόλυτη ανάγκη να βελτιωθεί η ευαισθησία των συστημάτων πληροφόρησης ως προς τις μεταβολές στη διαθεσιμότητα και τη χρήση αυτών των εξαιρετικά επιβλαβών ουσιών».

Στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, η χρήση οπιοειδών υπολογίζεται μεταξύ 50% και 80% όλων των αιτήσεων θεραπείας. Κάθε χρόνο καταγράφονται τουλάχιστον 7 000 έως 8 000 θάνατοι οφειλόμενοι στα ναρκωτικά, με την υπερβολική δόση ναρκωτικών να αποτελεί μία από τις κύριες αιτίες θανάτου μεταξύ των νέων στην Ευρώπη. Περίπου το 80 % των θανατηφόρων λήψεων υπερβολικής δόσης αφορά στη χρήση οπιοειδών, ενώ η ενέσιμη χρήση των εν λόγω ναρκωτικών αποτελεί κύριο παράγοντα εξάπλωσης των λοιμωδών νοσημάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά. Εκτιμάται ότι περίπου 3 000 νέες περιπτώσεις HIV, που συνδέονται με τα ναρκωτικά, εμφανίζονται κάθε χρόνο στην Ευρώπη, ενώ οι διάφορες χώρες αναφέρουν ότι συνήθως πάνω από το 40% των χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών μολύνονται με HCV (ιός ηπατίτιδας C). Η θεραπεία υποκατάστασης για τη χρήση οπιοειδών είναι τώρα διαθέσιμη σε όλα τα **κράτη μέλη της ΕΕ**, την **Κροατία** και τη **Νορβηγία**, και κάθε χρόνο υποβάλλονται σε αυτήν περίπου 600 000 χρήστες οπιοειδών.

Προειδοποιητικές ενδείξεις τονίζουν την ανάγκη για αυξημένη εγρήγορση όσον αφορά τη χρήση ηρωίνης

«Οι δείκτες των τάσεων σχετικά με τα οπιοειδή μαρτυρούν ότι οι εξελίξεις είναι ανησυχητικές» δηλώνει το **ΕΚΠΝΤ**. Η σημερινή έκθεση, για παράδειγμα, αναφέρει ότι οι κατασχέσεις ηρωίνης στις περισσότερες υπό

εξέταση χώρες αυξήθηκαν σε ποσοστό άνω του 10 % κατά την περίοδο 2003–2006. Και η ποσότητα της κατασχεθείσας ηρωίνης στην **Τουρκία**, μία σημαντική χώρα διακίνησης, υπερδιπλασιάστηκε κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Συνολικά, οι κατασχέσεις ηρωίνης στην Ευρώπη το 2006 υπολογίζεται ότι ανέρχονται σε 19,4 τόνους (48 200 κατασχέσεις) (Πίνακες SZR-7, SZR-8). Μία πρόσφατη δημοσίευση του **ΕΚΠΝΤ** επικεντρώνεται στην παρακολούθηση της προμήθειας ηρωίνης στην Ευρώπη ⁽²⁾.

Επίσης, μέσα από στοιχεία προκύπτει ότι εξακολουθούν να εμφανίζονται νέοι χρήστες ηρωίνης «με ρυθμό που δείχνει ότι το πρόβλημα δεν πρόκειται να περιοριστεί σημαντικά στο εγγύς μέλλον». Οι νέες αιτήσεις θεραπείας με την ηρωίνη ως κύρια ουσία εξάρτησης αυξήθηκαν σε σχεδόν τις μισές από τις χώρες που προσκόμισαν στοιχεία το 2006 (Πίνακας TDI-3, i). Ιδιαίτερη ανησυχία εγείρουν μελέτες σε ορισμένες χώρες που υποδηλώνουν ότι εξακολουθούν να υπάρχουν περιπτώσεις πρώτης ενέσιμης χρήσης οπιοειδών. Στην **Εσθονία**, τη **Λιθουανία**, την **Αυστρία** και τη **Ρουμανία***, πάνω από το 40 % των χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών ήταν ηλικίας κάτω των 25 ετών (Διάγραμμα 9, Κεφάλαιο 6, *Ετήσια έκθεση*).

Σε αντίθεση με μια συνολική πτωτική τάση στους συνδεδεμένους με τα ναρκωτικά θανάτους μεταξύ των ετών 2000 και 2003, τωρινά στοιχεία μαρτυρούν ότι το πρόβλημα παραμένει στάσιμο ή και επιδεινώνεται, καθώς τα περισσότερα κράτη μέλη αναφέρουν αυξήσεις (Πίνακας DRD-2, Διάγραμμα DRD-8). Η ηρωίνη είναι η ουσία που συνδέεται περισσότερο με τους θανάτους από ναρκωτικά, αλλά αναφέρονται και άλλα οπιοειδή. Ενώ, συνολικά, ο μέσος όρος ηλικίας όσων πεθαίνουν από υπερβολική δόση αυξάνεται στην Ευρώπη (γύρω στα 35), ορισμένες χώρες (**Βουλγαρία**, **Εσθονία**, **Ελλάδα**, **Λεττονία**, **Λουξεμβούργο**, **Αυστρία** και **Ρουμανία***) αναφέρουν σχετικά υψηλό ποσοστό θανάτων από υπερβολική δόση στους νέους κάτω των 25 ετών – ένα ακόμη σημάδι της ύπαρξης χρηστών νεότερης ηλικίας (Διαγράμματα DRD-2; DRD-9 i, ii, iii).

Συνθετικά οπιοειδή: εκτροπή και παράνομη παραγωγή

Αυτή τη χρονιά δίνεται έμφαση στην αύξηση του αριθμού των προβλημάτων που συνδέονται με τη χρήση συνθετικών ναρκωτικών. Στη **Λεττονία** και την **Εσθονία**, για παράδειγμα, υπάρχουν ενδείξεις ότι το πρόβλημα λαμβάνει μεγαλύτερες διαστάσεις λόγω της διαθεσιμότητας της 3-μεθυλφαινανύλης (φαινανύλη). Η προέλευση αυτού του ναρκωτικού δεν είναι σαφής, αν και ορισμένες εκθέσεις μαρτυρούν την παράνομη παραγωγή του σε χώρες που συνορεύουν με την **ΕΕ**. Λόγω της περιεκτικότητας του εν λόγω ναρκωτικού – η φαινανύλη είναι σημαντικά ισχυρότερη της ηρωίνης – η χρήση του μπορεί να είναι εξαιρετικά επικίνδυνη. Αυτό αντικατοπτρίζεται στα περισσότερα από 70 θανατηφόρα περιστατικά τοξικοποίησης που συνδέονται με τη χρήση φαινανύλης στην **Εσθονία** το 2006. Το **ΕΚΠΝΤ** δημοσιεύει, επίσης, σήμερα ένα νέο «προφίλ ναρκωτικών» για τη φαινανύλη ⁽³⁾.

Έρευνες έχουν αποδείξει ότι ο κίνδυνος λήψης υπερβολικής δόσης μειώνεται σημαντικά κατά το διάστημα που οι χρήστες ηρωίνης βρίσκονται υπό θεραπεία υποκατάστασης, στην οποία χρησιμοποιούνται ναρκωτικά όπως η μεθαδόνη και η βουπρενορφίνη. Η μεθαδόνη, εντούτοις, ανιχνεύεται στις τοξικολογικές εκθέσεις ορισμένων θανάτων στην Ευρώπη. Υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι καλές πρακτικές συνταγογράφησης μπορούν να περιορίσουν αυτούς τους θανάτους, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη τα ζητήματα πρόληψης της υπερβολικής δόσης κατά την ανάπτυξη κλινικών πρακτικών στον εν λόγω τομέα. Οι θάνατοι από μεθαδόνη δεν φαίνεται να συνδέονται άμεσα με τα συνολικά επίπεδα της θεραπείας υποκατάστασης (βλ. πλαίσιο «Θάνατοι που συνδέονται με τη θεραπεία υποκατάστασης», Κεφάλαιο 7, *Ετήσια έκθεση*).

Ο **Wolfgang Götz** δηλώνει: «Η μείωση των θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά αποτελεί σαφή στόχο των περισσότερων εθνικών στρατηγικών για τα ναρκωτικά, αλλά τα λόγια μας δεν συνοδεύονται ακόμη από τις ανάλογες πράξεις. Δεν είναι δυνατόν να ανεχτούμε το γεγονός ότι κάθε ώρα ένας νεαρός συμπολίτης μας χάνει τη ζωή του από υπερβολική δόση ναρκωτικών, τη στιγμή που κάτι τέτοιο θα μπορούσε να αποφευχθεί. Πρέπει να δώσουμε προτεραιότητα στα μέτρα πρόληψης της υπερβολικής δόσης και να επικεντρώσουμε το ενδιαφέρον μας στις ομάδες υψηλού κινδύνου, όπως είναι οι αποφυλακισθέντες ή τα άτομα που υποτροπιάζουν μετά από θεραπεία» ⁽⁴⁾.

»»»»

Σημειώσεις:

(¹) Η παγκόσμια παραγωγή οπίου σημείωσε αύξηση κατά 34 % το 2007, ανερχόμενη κατ' εκτίμηση σε 8 870 τόνους, κυρίως λόγω της αύξησης στην παραγωγή του Αφγανιστάν (8 200 τόνους το 2007). Κατ' επέκταση, η παγκόσμια δυνητική παραγωγή ηρωίνης ανήλθε σε 733 τόνους (UNODC, 2008). Η έρευνα για το όπιο στο Αφγανιστάν 2008 (*Afghanistan Opium Survey 2008*) της UNODC εκτιμά ότι η παραγωγή οπίου το 2008 μειώθηκε κατά 6% και ανήλθε σε 7 700 τόνους.

http://www.unodc.org/documents/publications/Afghanistan_Opium_Survey_2008.pdf

(²) Δελτίο τεχνικών στοιχείων του ΕΚΠΝΤ: «Monitoring the supply of heroin to Europe» (Παρακολούθηση της προμήθειας ηρωίνης στην Ευρώπη), το οποίο διατίθεται στην ιστοσελίδα:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/technical-datasheets>

(³) Προφίλ ναρκωτικών για τη φαιντανύλη του ΕΚΠΝΤ, το οποίο διατίθεται στην ιστοσελίδα:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/drug-profiles>. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. επίσης: Ojanperä, I., Gergov, M., Liiv, M., Riikoja, A. και Vuori, E. (2008), «An epidemic of fatal 3-methylfentanyl poisoning in Estonia», *International Journal of Legal Medicine* (υπό έκδοση).

(⁴) Όσοι έχουν αποφυλακισθεί προσφάτως διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να χάσουν τη ζωή τους από τη χρήση ναρκωτικών, γεγονός που αποδίδεται κυρίως στη λήψη υπερβολικής δόσης ναρκωτικών καθώς και σε διαταραχές που οφείλονται στη χρήση ναρκωτικών. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα (HB) οι αποφυλακισθέντες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο κατά την πρώτη εβδομάδα μετά την αποφυλάκιση, όταν οι πιθανότητες θανάτου συνδεδεμένου με τα ναρκωτικά ήταν περίπου 8 φορές περισσότερες για τους άνδρες και πάνω από 10 φορές περισσότερες για τις γυναίκες σε σύγκριση με ένα χρόνο μετά την αποφυλάκιση (βλ. πλαίσιο σχετικά με το εν λόγω θέμα στο κεφάλαιο 7, *Ετήσια έκθεση*).

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα θέματα που καλύπτονται στο παρόν δελτίο περιλαμβάνονται στα Κεφάλαια 6 και 7 της *Ετήσιας έκθεσης*.

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην *Ετήσια έκθεση 2008* αφορούν το 2006 ή το τελευταίο διαθέσιμο έτος.

Τα διαγράμματα και οι πίνακες που αναφέρονται στο παρόν δελτίο Τύπου περιλαμβάνονται στο Δελτίο στατιστικών στοιχείων 2008 <http://www.emcdda.europa.eu/stats08>

Πληροφορίες για όλα τα προϊόντα, δελτία Τύπου, υπηρεσίες και εκδηλώσεις που σχετίζονται με την *Ετήσια έκθεση*, αλλά και οι σχετικοί σύνδεσμοι, διατίθενται στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://www.emcdda.europa.eu/events/2008/annual-report>

* Οι χώρες αναφέρονται σύμφωνα με τη σειρά πρωτοκόλλου της ΕΕ.